

НА 90-РІЧЧЯ НАРОДИН ГАЛИЦЬКОГО ПРОФЕСОРА- ІНТЕРНІСТА МИРОСЛАВА МИКОЛАЙОВИЧА БЕРЕЖНИЦЬКОГО

Частина 5: НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЧИН ЛІКАРЯ-ВЧЕНОГО (перше подання)

М.І. Дзєман

*Науково-виробничий центр
ТОВ «ЕРБІС», ПП «Лабораторія
ЕРБІС», м. Київ*

Резюме

У публікації наведено дані про лікувальну та наукову діяльність інтерніста Мирослава Миколайовича Бережницького, захист кандидатської та докторської дисертацій.

Ключові слова

Мирослав Миколайович Бережницький, кандидатська та докторська дисертації, Прикарпатська школа внутрішньої медицини, Київська терапевтична школа.

У 1957 році Мирослав Миколайович, плекаючи надію зайнятися науково-дослідною роботою та прагнучи продовжити клінічний вишкіл, повертається до Станіслава. Палке бажання та його величність випадок все ж дали благополучний результат, і сповнений жагою до знань молодий галицький інтерніст залучається до звичайно життєстверджуючої атмосфери становлення Прикарпатської школи внутрішньої медицини. У своїй Alma mater під керівництвом завідувача кафедри факультетської терапії професора М.Л. Авіосора він з ентузіазмом розпочинає навчання в клінічній ординатурі [1].

Щоб зрозуміти дух атмосфери розбудови медичного освітнього процесу на Галичині в повоєнний період, потрібно зважити на всю історичну дійсність її непростих реалій. У попередніх публікаціях*, акцентуючи увагу саме на станіславських реаліях, ми намагались зазначити особливість історичної специфіки формування медичних пізнань галичан, починаючи із часів давньослов'янських держав (Карпатської Горватії — Білої Хорватії, Русі, Руського Королівства) та впродовж усіх часів псевдоунійного-псевдосоюзного включення,

* «Практикуючий лікар», 2019, № 1-4

© М.І. Дзєман

а насправді — періодів цинічної окупації наших теренів Річчю Посполитою, Австро-Угорщиною, Третім рейхом та Країною Рад. Звичайно, чужа влада, м'яко кажучи, неохоче йшла на заснування освітніх та наукових закладів. Однак все ж за часів Австро-Угорщини 1 жовтня 1773 року відкриттям Львівського медичного колегіуму на наших теренах був започаткований медичний освітній процес європейського зразка [2]. Та в Станіславі тільки в радянський період (6 жовтня 1945 року) було засновано медичний вуз. У Станіславському державному медичному інституті всі перші очільники кафедр внутрішньої медицини [3] професори Андрій Дмитрович Аденський-Пінчук [4], Мойсей Лазарович Авіосор [5] та Борін Яків Вольфович [6] були безпосередніми вихованцями Київської школи внутрішньої медицини. Саме вони, суто на рівні людського фактора, і забезпечили чин академічної спадкоємності Прикарпатської школи терапевтів традиціям Київської школи внутрішньої медицини. Зрозуміло, що таке твердження є узагальнено-визначальним. Тому що, наприклад, Андрій Дмитрович Аденський-Пінчук працював у Станіславі недовго [4], і вже в 1949 році його на посаді завідувача кафедри терапії замінив вихованець Томського університету професор Ко-

валевський Олександр Антонович [7]. Правда, й останній очолював її тільки 3 роки [8]. Чи, скажімо, уродженець містечка Тлумач Станіславської області, вихованець Варшавського університету та Львівського медичного інституту професор Луцик Дмитро Павлович, також короткочасно завідував у 1968 році кафедрою факультетської та 1969-1970 рр. — шпитальної терапії [9]. Тож, коли ми говоримо про академічну спадкоємність Прикарпатської школи внутрішньої медицини, то, звичайно ж, маємо на увазі насамперед засновників кафедр терапії та їх професорів, які мають дисертантів-викладачів Івано-Франківського вищого медичного вузу. І щодо цього, то, як науковець та лікар, Мирослав Миколайович Бережницький зростав за наставництва завідувача кафедри факультетської терапії професора М.Л. Авіосора в довготривалій спільній праці та творчій науковій діяльності із знаменними постатями Прикарпатської школи внутрішньої медицини професорами-інтерністами Петром Михайловичем Вакалюком [10], Євгеном Михайловичем Нейком [11], Віталієм Григоровичем Денисюком [12], Романом Павловичем Макосем [13], Нестором Миколайовичем Середюком [14]. Про взаєморозуміння та доброзичливість тогочасної атмосфери в Прикарпатській терапевтичній школі годі сказати влучніше, ніж описано в монографії «Академія — колиска мого життя» (Івано-Франківськ: Сіверсія, 2002) [15] представниками нинішнього її покоління професорами *І.П. Вакалюком, Л.В. Глушком, І.Ю. Головачем*. А втім щодо патоморфологічних аспектів наукових досліджень Мирослава Миколайовича, то тут він особливо плідно співпрацював із тоді ще асистентом кафедри анатомії Михайлом Григоровичем Шевчуком (із 1977 по 2005 рік професором, завідувачем кафедри госпітальної хірургії) [16]. Потрібно зауважити, що та повага і шана, яку на Станіславщині мав статус лікаря, безперечно, неабияк сприятливо впливали на звитяжну діяльність лікаря та вченого М.М. Бережницького.

Також у попередніх частинах цієї публікації автор щиро намагався відстежити, як закладене за надскладних історичних передумов унікальне середовище Прикарпатського краю благодатно впливало на формування творчої лабораторії дослідника-клініциста Мирослава Миколайовича Бережницького. Неповторність цього середовища творилась реаліями, в яких, незважаючи ні на що, автохтонний бойківський субетнос, вперто та непохитно зберігаючи свою ідентичність, творив на галицьких теренах неповторний життєстверджуючий простір толерантності у всьому. «Толерантна мультикультуральність» — ця знакова ознака сьогоденної євроспільноти миролюбивими бойками на своїх прабатьківських теренах була взірцево запроваджена іще починаючи із кінця XVII сторіччя навіть за обставин тривалого перебування в псев-

доунійних та псевдосоюзних державних реаліях. Потопаючи серед безлічі бойківських поселень [17], які тисячоліттями вибудовували свою самобутність, осередки караїмської, польської, вірменської, єврейської, німецької та російської традиції не просто мали змогу творчого розвитку, але й безцінний скарб збагачення нашими цінностями. Ось такий неповторний самобутній етно-історичний візерунок Прикарпаття став визначальним і в становленні особистої творчої лабораторії видатного уродженця Станіславщини, майбутнього визначного вченого-клініциста Мирослава Миколайовича Бережницького.

Клінічний ординатор кафедри факультетської терапії Мирослав Миколайович Бережницький

Про здібності, бажання і насагу завзятого молодого галицького лікаря свідчить факт друку вже в середині 1958 року його моностатті про клінічний випадок коми в пацієнта з бронхіальною астмою в журналі «Врачебное дело». Поданий в «Особовій справі» [1] список наукових праць Мирослава Миколайовича свідчить, що за період навчання в клінічній ординатурі в журналі «Врачебное дело» загалом ним було надруковано 2 моностатті. Потрібно мати на увазі, що друк в центральному республіканському медичному часописі має певну процедуру та вимагає часу. Тож, гортаючи атестаційну справу клінічного ординатора Бережницького М.М., з'ясовуємо, що на момент закінчення його навчання в редакції «Врачебного дела» вже знаходилося 2 наступні статті, ще одну було подано й до друку в журнал «Клиническая медицина». Усі статті в моноавторстві. Також на засіданні кафедри було представлено в рукописному варіанті вже підготовлену до друку наукову роботу щодо результатів дослідження

5

ІВАНО-ФРАНКОВСЬКИЙ ГОСУДАРСТВЕННИЙ МЕДИЦИНСКИЙ
ИНСТИТУТ

Первая городская Клиническая больница г. Ивано-Франковска.

СПИСОК НАУЧНЫХ ТРУДОВ
БЕРЕЖНИЦКОГО Мирославе Николаевича.

№ пп:	Наименование труда	Рукопись или печатный тип /осаи: название то когда издан	Название издательства: журнала и год названия	Колич. лич.: стр.: нац.	Примечание
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Случай комы при бронхиальной астме	печатный /1958/	Врачебное дело №7, 1958	ст02	-
2.	О нормальном венозном давлении	печатный /1959/	Врачебное дело №4, 1959	ст0.2	-
3.	О реактивности аппарата кровообращения у рабочих нефтепереработочного завода	печатный /1960/	Врачебное дело №2, 1960	4	-
4.	Аллергическая реакция при введении меркузала	печатный /1960/	Клиническая медицина т. XXXV, вып. 2, 1960	2	-
5.	Фиксация радиоактивного йода щитовидной железой у больных холециститами	печатный /1961/	Врачебное дело №1, 1961	2	-
6.	Диагностичне значення функції щитовидної залози в різних фазах справляного ревматизму і невревматичних поліартритів	печатный /1961/	Збірник "Науково-практична конференція по ендокринології, Станіслав, 1961.	2	Совместно с М.Л. Авиосором и В.Л. Душкиной
7.	Функциональное состояние сердечно-сосудистой системы у рабочих нефтеперерабатывающего завода	печатный /1961/	Гигиена труда и профессиональные заболевания №5, 1961.	2	-
8.	Влияние гипоксии на пластичность венечных артерий сердца при кардиопульмональном синдроме	печатный /1962/	Сборник "Патология сердечно-сосудистой системы и гипоксия" посвящ. 85-летию со дня рождения Героя Соц. Труда Акад. Н.А. Стражеско	2	-

- 2 -

6

1.	2.	3.	4.	5.	6.
9.	Изменение коронарного русла и электрокардиографических показателей у больных с синдромом легочное сердце	печатный /1962/	Сборник: "Вопросы коллатерального кровообращения в функционально-анатомическом и клиническом освещении", Станіслав 1962.	3	-
10.	Сочетание инфаркта миокарда с геморрагическим панкреатитом	печатный /1962/	Врачебное дело №8, 1962	1	Совместно с М.Л. Авиосором и Л.А. Шведенко.
11.	Состояние коронарного кровообращения у больных с синдромом легочного сердца	печатный /1962/	Терапевтический архив т. XLXV, вып. 12, 1962.	4	-
12.	Венозное давление у больных хроническими заболеваниями легких в стадии легочной и легочно-сердечной недостаточности	печатный /1963/	Врачебное дело №4, 1963.	1	-
13.	Электрокардиографичні показники у собак в морі І при експериментальному інфаркті міокарда	печатный /1963/	Фізіологічний журнал т. IX № 2, 1963	3	Совместно с М.Г. Шевчук
14.	Осцилографические исследования у больных с хроническими заболеваниями легких	печатный /1963/	Клиническая медицина, т. XII, вып. 6 1963.	3	-
15.	О взаимодействии щитовидной и поджелудочной желез	печатный /1963/	Клиническая медицина т. XII вып. 7 1963.	2	Совместно с М.Л. Авиосором, Н.И. Герасименко, Л.А. Шведенко.
16.	О пластичности венечных артерий сердца человека при сахарном легочное сердце.	печатный /1963/	Архив анатомии гистологии и эмбриологии №8, 1963.	6	-

- 3 -

7

1.	2.	3.	4.	5.	6.
17.	Диагностика ревматических и ревматоидных полиартритов	печатный /1963/	Врачебное дело №11 1963	2	Совместно с М.Л. Авиосором и В.Л. Душкиной
18.	Бляки I протромбін крові хворих на хронічні неспецифічні захворювання легень	печатный /1964/	В кн. конференції молодих науковців 17-18 січня 1964 р. Івано-Франківськ	2	-
19.	Гемодинамические сдвиги и состояние коронарного кровообращения у больных с синдромом легочное сердце	печатный /1964/	Автореферат кандидатской диссертации Черновцы 1964	17	-
20.	Артерио-венозные анастомозы и естественные коллатеральные пути у больных с синдромом легочное сердце и их функциональное значение.	печатный /1964/	В кн. Вопросы коллатерального кровообращения в функционально-анатомическом и клиническом освещении Івано-Франковск 1964	2	-
21.	В кн. Синдром коматозного состояния при недостаточности надпочечников	печатный /1964/	Советская медицина №3 1964	2	Совместно с Л.А. Шведенко
22.	Выражение улажнения влунга та дванадцятипалої кишки у хворих на хронічні серцево-судинну недостатність	печатный /1964/	Тези доповідей. Конференція по проблемі фізіології і патології органів травлення Івано-Франківськ 1964.	2	Совместно с М.П. Зиборок, Г.П. Парацак
23.	Шлункова секреція при лікуванні хронічних холециститів холелітамі	печатный /1964/	Тези доповідей. Конференція по проблемі фізіології і патології органів травлення Івано-Франківськ 1964.	2	Совместно с М.Л. Авиосором, Г.П. Парацак
24.	Сосудистий тонус у больных сахарным диабетом	печатный /1964/	Проблемы эндокринологии и гормонотерапии №6, 1964	4	Совместно с Н.С. Атаманчук

- 4 -

8

1.	2.	3.	4.	5.	6.
25.	Електрокардіографічні показники у собак при експериментальному інфаркті міокарда	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964.	2	Совместно М.Г. Шевчук
26.	До питання про патогенез хронічного легеневого сердца	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964	2	Совместно М.Л. Авиосором
27.	До питання про реактивність системи кровообігу у хворих на цукровий діабет	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964.	2	Совместно М.С. Атаманчук
28.	Особливості електрокардіографічних показників у хворих на легенево-серцеву недостатність з перевагою серцевої.	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964.	2	Совместно І.П. Бобер и М.Г. Шевчук
29.	Диагностика ранних признаков хронического легеневого сердца	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964.	2	Совместно с Г.П. Парацак и М.І. Струтинський
30.	Осцилографічні показники у робітників нафтопереработочного заводу.	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964 г.	2	Совместно с С.В. Павлюковским, І.П. Бобер, Г.П. Парацак і др.
31.	Зміни гемодинамічних показників та зовнішнього дихання у хворих на хронічний фіброзно-кавернозний туберкульоз легень після радикальних хірургічних втручань.	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964 р.	2	Совместно с М.С. Страховым, М.І. Струтинским, І.А. Пономаренком
32.	До питання про зміни венозного тиску в залежності від функціонального стану органів дихання у хворих на хронічний фіброзно-кавернозний туберкульоз легень	печатный /1964/	В кн. Проблема патологии сердечно-судинної системи Івано-Франківськ 1964 р.	2	Совместно с М.С. Страховым, М.І. Струтинским, Г.А. Пономаренком.

- 5 - 9

1.	2.	3.	4.	5.	6.
33.	Діячі гемодинамічні показники у хворих на хронічний фіброзно-кавернозний туберкульоз легень	печатний /1964/	3 кн. Проблема патології серцево-судинної системи Івано-Франківськ 1964 р.	2	Совместно с М.С. Страхови М.І. Струтинским Г.О. Пономаренком
34.	Капилляроскопия у больных хроническими неспецифическими заболеваниями легких в стадии легочной и легочно-сердечной недостаточности.	печатный /1964/	Клиническая медицина №1111 вып.12 1964 г.	3	-
35.	Кашлево-обморочный синдром	печатный /1965/	Врачебное дело № 7, 1965 г.	2	Совместно с Бобер И.П.

ЗАВ. КАФЕДРОЮ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ
ТЕРАПІЇ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
МЕДИЦИНСЬКОГО ІНСТИТУТУ, ПРОВЕСОР, ДОКТОР
МЕДИЦИНИ: *М.М.Висоцький*
/ М.Л. АЛЕКСОП

АТТЕСТАЦІЯ

Асистент / клінічний ординатор *Второго* року
обучення в *Клиніч. мед. інст. при кафедрі діагност. терапії*
Тов. *Бережницький Дмитро Іванович*

Скочила в *дипломній інститут / где и когда / Станиславський*
медичинський інститут 1953 року

Спеціальність *терапії*

Научний керівник *проф. А.Висоцький, Моисей Лазаревич*

1. **ПОДГОТОВКА АСПИРАНТОМ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ.**

Наименование предмета	Срок сдачи по плану	Фактический срок сдачи	Оценка
сдача все разделы <i>теоретич. во плану</i>			<i>отлично</i>
			<i>М.Висоцький</i>
обладает методами <i>электрокардиографии</i>			<i>М.Висоцький</i>

2. **ПОДГОТОВКА РАБОТЫ АСПИРАНТА**

а/ посещение лекций научного руководителя и др. преподавателей
В течение срока ординатуры *присутствовал все лекции*

б/ выполнение заданий по студентским *проблемам* *практически*
Зачитывал со студентами *по поручению зав. кафедрой*
в/ прочтение *написанных лекций* *или разделов курсов*

д/ другие формы педагогической практики

3. **РАБОТА НАД ДИССЕРТАЦИЕЙ.**

Тема диссертации

Срок сдачи диссертации по плану

Какое решение диссертации *решено*

За период пребывания в клинической ординатуре 1957-59 год
Защитил отчетно безотчетно университет Марксизма-Ленинизма
Научная работа

Статья *„О возможном заболевании“* - напечатана в журнале „Врачское дело“ №4 за 1959 год

Статья *„Случай нитрит при бронхиальной астме“* - напечатана в журнале „Врачское дело“ №2 за 1958 год

Организация *семинара* *работавших у работы* - *послана в печать в журнале „Врачское дело“*

Статья *„Влияние жидкости экстринте Базу бинимича на сердечно-сосудистую систему“* - *доложена на Кафедраальной КД в Тернополь и послана в печать в журнал Врачское дело.*

Случай *ангерики* *границей* *при приеме* *Меркуриала* - *доложена в Научном журнале восточного общества - журнал Клинической медицины*

Статья *„О состоянии забойи сердечных сокращений кровной артериальной давлении и ударами обвине сердца у рабочих нефтяников“* - *в рукописи*

1У. **ХАРАКТЕРИСТИКА НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ, ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В ОБЩЕСТВЕННОЙ РАБОТЕ.**

Клинический ординатор Бережницький М.Н. проявил себя эрудированным, активным научным работником, умело сочетавшим практическую и научно-педагогическую работу. Былит групповод одной группы IV курса. Выполнял организационную работу во время всех политических партий.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ КАФЕДРЫ.

Рекомендуется оставить ассистентом при одной из кафедр терапии при одном из медицинских Вузов республики

Научный руководитель *Профессор М.Висоцький*

функціонального стану робітників нафтопереробного заводу. Такій одержимості до наукової діяльності потрібно віддати належне. Відтак висновок кафедри факультетської терапії при закінченні М.М. Бережницьким навчання в клінічній ординатурі був однозначним: «Рекомендується залишити асистентом на одній із кафедр терапії одного із медичних вузів республіки» [1]. Однак ця рекомендація так і залишилась тільки побажанням. Та все ж Мирославу Миколайовичу дають змогу працювати терапевтом у Першій міській клінічній лікарні Станіслава.

Усі медичні заклади охорони здоров'я міст-перлини Прикарпаття в межиріччі Бистриць мають цікаву історичну конкретику, але в Першій міській клінічній лікарні вона особлива [18, 19]. Вона була заснована на виконання постанови виконкому Станіславської обласної Ради № 3 від 10.05.1945 року. Для неї було надано добротну будівлю колишньої школи імені Емілії Пляттер та Григорія Пірамовича по вул. Матейки, 34 [20].

Школа Пірамовича і Пляттер [<http://report.if.ua/uncategorized/slidamy-starogo-stanyslavova-shkola-piramovycha-i-plyatter/>]

Подвійна посвята в назві цього учбового закладу Станіславова, то данина тодішньому порядку роздільного навчання.

Під одним дахом школи імені Емілії Пляттер та Григорія Пірамовича існували дві семирічних школи — чоловіча й жіноча. Відповідно, заклад і мав дві назви. Її добротна будівля була розрахована для навчання 900 учнів. Її зведення було розпочато, як кажуть франківці, «ще за Австрії» — навесні 1914 року. Але тоді встигли звести тільки перший і половину другого поверху, а в серпні почалася Перша світова війна... Тож тільки 15 вересня 1926 року місто передало будинок в експлуатацію шкільній владі. У 1962 році під прямим кутом до будівлі колишньої школи, фронтом до вулиці Матейки, був прибудований новий триповерховий лікарняний корпус, що в цілому повторює її риси [19].

Цілком очевидно, що тоді сам вибір для допіру заснованої лікарні будівлі з аудиторним примі-

Корпуси Івано-Франківської міської клінічної лікарні № 1 у сьогодення. [<http://www.mvk.if.ua/news/35393>]

щенням був зовсім не випадковим. Йшла ж активна підготовка до відкриття в Станіславі медичного вузу, і розпорядженням Ради Народних Комісарів СРСР від 04.07.1945 року № 10189-р та Постановою Ради Комісарів УРСР від 17.07.1945 року № 114 таке рішення було прийнято остаточно [21]. І тут потрібно мати на увазі, що в країні, яка будувала комунізм, за її становлення така інституція, як «університетська клініка», була зліквідована. От тільки клінічний вишкіл та досвід студентам медичних вузів можна набути тільки безпосередньо біля ліжка пацієнта. Клінічне навчання має свою виразну специфіку, а тому насамперед потребує наявності клінік [22-24]. Отже, для здійснення медичними вузами клінічного навчання та наукового процесу було запропоновано концепцію науково-освітньо-лікувального комплексу [25]. Згідно з такою практичним закладам охорони здоров'я почали надавати можливість ставати клінічними базами медичних інститутів. Тож із 15 жовтня 1945 року — одразу після офіційного відкриття

06 жовтня 1945 року Станіславського державного медичного інституту Перша міська лікарня стає його клінічною базою [18, 19, 21]. Таким чином, хоч і Перша міська клінічна лікарня формально заснована на 5 місяців раніше за сам медичний інститут, вона із самих витоків організувала свою діяльність саме як клінічна база Станіславського державного медичного інституту. Відповідно, і терапевтичне відділення цього медичного закладу стало першою клінічною базою тільки-но заснованих кафедр терапії медичного інституту.

У січні 1960 року Мирослав Миколайович очолив терапевтичне відділення Станіславської міської клінічної лікарні № 1. Майже 7 років він незмінно його очолюватиме, у тому числі і понад 2,5 роки після захисту кандидатської дисертації [1]. У період його очільництва продовжується його самовідданий вишкіл інтерніста та плідний науковий пошук за наставництва вихованця Київської школи внутрішньої медицини професора Мойсея Лазаровича Авіосора. Наведений вище список наукових праць Мирослава Миколайовича Бережницького того періоду, беззаперечно, засвідчує факт його становлення як вченого-інтерніста в широких межах узвичаєних напрямків наукових досліджень Київської терапевтичної школи. Серед них діагностика, клініка та лікування найпоширеніших захворювань серцево-судинної, ендокринної і травної систем, органів дихання, ревматологічних та алергологічних захворювань. Обсяг діапазону клінічних досліджень та спостережень невтомного галицького інтерніста просто вражає. Аналіз висвітлених ним у літературі результатів авторських наукових досліджень свідчить, що із проблематику дисертаційного пошуку Мирослав Миколайович визначився вже після закінчення клінічної ординатури. На щастя, його успіху, окрім дарованої Всевишнім через генетичну спадкоємність його родоvodu схильності до науково-дослідної роботи, сприяла й тогочасна суспільно-політична «атмосфера відлиги».

Пригадаємо, що саме в 60-х роках минулого сторіччя за умов політичної відлиги в Україні починається відродження Київської терапевтичної школи та активне формування нових терапевтичних шкіл, активно здійснюються наукові дослідження. Вище вже було висвітлено, як поширення ідей одного з найяскравіших українських наукових клінічних осередків у медичному інституті в місті межиріч Бистриць було реалізовано в діяльності його вихованців професорів Андрія Дмитровича Аденського, Мойсея Лазаровича Авіосора та Якова Володимировича Боріна, які й заснували та очолювали в повоєнні роки кафедри внутрішньої медицини Станіславського державного медичного інституту. Вони були виховані на закладених родоначальником Київської школи внутрішньої медицини професором Федором Степановичем Цицурінім [26]

фундаментальних засадах організації медичної освіти на основі клінічної медицини, що незмінно керується постулатами гуманізму [27]. А щодо наукових ідей та поступів Київської терапевтичної школи, то відомо, що наприкінці XIX — початку XX сторіччя на її небосхилі яскраво засяяли здобутки із фундаментальним світовим значенням: методична глибока ковзна пальпація органів черевної порожнини, вперше прижиттєво діагностований тромбоз вінцевих судин із детальним описом його клінічної картини, класифікація хронічної серцевої недостатності тощо. Із різних причин менш відомими загальному загалу є інші вагомні здобутки Київської школи терапевтів того часу: вперше прижиттєво описаний інфаркт легені, встановлені механізми утворення бронхіальних зліпків у пацієнтів із захворюваннями серця, закладені засади деонтології і мистецтва спілкування із пацієнтом, курортології та геронтології як науки тощо. На жаль, воєнні протистояння в першій половині минулого сторіччя, розгром української національної медичної науки, що було важливою складовою боротьби із національним відродженням (чомусь зверхньо сприйнятого партноменклатурою як чергова кампанія під ними ж із даною безглуздою назвою «українізація») та справою «Спілки визволення України», а згодом і шокуючі всю медичну спільноту «справи лікарів» різко загальмували не лише розвиток Київської терапевтичної школи, але і всієї вітчизняної медичної науки.

І ось у 60-х роках минулого сторіччя в Україні розпочинається процес наукового відродження клінічної медицини і здійснюються важливі наукові дослідження. Вони стосувались вивчення клінічних аспектів проблеми атеросклерозу (М.М. Горев, Є.Л. Ревуцький, І.М. Ганджа). Ці дослідження отримали належне визнання та свій подальший розвиток вже щодо проблеми взаємозв'язку між віком та атеросклерозом на IX Міжнародному конгресі геронтологів (Київ, 1971). Українськими вченими активно здійснюються дослідження щодо порушень згортання крові (О.Й. Грицюк, Н.А. Гватуа, М.А. Кондратович та ін.) та метаболізму катехоламінів (Л.Т. Малая та ін.) за інфаркту міокарда. Вивчаються особливості патогенезу серцевої недостатності при ревматизмі (М.О. Ясиновський), тиреотоксикозі (Т.Т. Глухенький), туберкульозі (Л.Т. Малая, Ю.В. Кулачковський), інфекційних процесах (Л.К. Коровицький). Формується оригінальна концепція гіпоксидозу та гіпоксично-дистонічного синдрому щодо кисневого голодування організму (Ф.Я. Примак), обґрунтовується закономірність розвитку за нього нейроендокринних зсувів, особливостей обміну вітаміну B_1 та стану системи еритрона (І.І. Крижанівська, К.В. Попова, В.П. Аршава). У цей період в Івано-Франківському (Станіславському) державному медичному інституті розпочато новий напрям оригінальних науко-

вих досліджень у клінічній медицині — вивчення ролі порушень обміну мікроелементів при патології внутрішніх органів (Г.А. Бабенко, П.М. Вакалюк, Є.М. Нейко). Інтенсивно ведуться наукові дослідження впливу курортних факторів на організм у спеціалізованих науково-дослідних закладах (Ялтинський інститут медичної кліматології імені І.М. Сеченова та Одеський інститут курортології). У Кримському медичному інституті в 1965 році вперше в навчальній практиці ВМНЗ СРСР була організована кафедра фізіотерапії і курортології (М.М. Богданов), а згодом за організації факультету удосконалення лікарів (1978) сформована і ялтинська кафедра фізіотерапії і курортології (Б.В. Богущкий). У кожному медичному інституті України формуються свої терапевтичні школи. Засновуються й нові науково-дослідні та освітні медичні заклади, і серед них у Києві в 1960 році Всесоюзний НДІ геронтології (М.М. Горев, Д.Ф. Чеботарьов) та в 1964 році Київський науково-дослідний інститут ендокринології та обміну речовин (В.П. Комісаренко). У 1965 році розпочав свою діяльність Дніпропетровський інститут гастроентерології. Заснувати науково-дослідний інститут гастроентерології свого часу прагнув академік В.М. Іванов [28]. Тож у приватній розмові такий очолити в Дніпропетровську було запропоновано одному із його найуспішніших вихованців, яскравому представнику Київської школи внутрішньої медицини професору А.П. Пелешуку. Та вихованець наукової школи внутрішньої медицини академіка Вадима Миколайовича Іванова, корінний киянин Анатолій Петрович Пелешук не наважився залишати свою Alma mater [29]. Діяльність вже ним заснованої наукової терапевтичної школи в стінах Київського медичного інституту стала однією із найуспішніших у Київській школі внутрішньої медицини в другій половині ХХ сторіччя. Сам Анатолій Петрович завжди підкреслював, що в науково-дослідній, освітній та практичній клінічній роботі його школа є спадкоємницею гуманістичних традицій української академічної терапевтичної школи академіка Ф.Г. Яновського. Оскільки науково-педагогічна школа професора А.П. Пелешука є яскравим прикладом успішної спадкоємності і розвитку традицій Київської терапевтичної школи в умовах університетської науки із належним забезпеченням інтеграції науки, освіти та лікувального процесу не тільки в умовах закладів практичної медицини, а й у взаємодії із науково-дослідними інститутами, то доцільно конкретніше зупинитись на її діяльності. Для клінічної медицини в Україні, яка і сьогодні продовжує функціонувати на трьох ієрархічних рівнях науково-практичної діяльності (Національна академія медичних наук та її науково-дослідні інститути — вищі медичні навчальні заклади — практичні заклади охорони здоров'я), ця проблема залишається трепетно актуальною.

Є ще одна причина, хоча й, можливо, це суто суб'єктивна думка автора. Та все ж забігаючи наперед, потрібно сказати, що професор М.М. Бережницький мав особисті дружні стосунки із багатьма співробітниками (зокрема, із уродженцями західного регіону) кафедри внутрішньої медицини, яку майже три десятиліття очолював А.П. Пелешук. Зрештою, автор, вже будучи співробітником цієї кафедри, неодноразово чув особисто від Анатолія Петровича та його вихованців слова шани та поваги до Мирослава Миколайовича Бережницького. Усі із задоволенням ділились приємними спогадами від його візитів на їхню кафедру. Очевидно, що взірцева організація роботи клініки кафедри на базі Київської басейнової лікарні, дружні стосунки єдиного колективу науково-освітньо-лікувального комплексу імпонували Мирославу Миколайовичу. Таку камерну атмосферу плідної взаємодії співробітників кафедри та колективу лікарні він творив і в очолюваній ним клініці на базі Івано-Франківської міської клінічної лікарні № 2 по вул. Івана Франка, 17.

Автор із професором А.П. Пелешуком у меморіальній кімнаті академіка В.М. Іванова та заснованої ним академічної клінічної школи внутрішньої медицини (2003)

У діяльності наукової школи заслуженого діяча науки УРСР, лауреата Державної премії УРСР, премій імені М.Д. Стражеска (1992) та Ф.Г. Яновського (1997) НАН України професора А.П. Пелешука знайшли свій розвиток традиції для Київської терапевтичної школи напрями медичної науки (клінічна фізіологія та фармакологія органів травлення, клініка та лікування найпоширеніших захворювань травної системи, онкологічних, ревматологічних, алергологічних захворювань) та були започатковані нові [28]. Особливо багатогранною була наукова діяльність школи у вивченні захворювань органів травлення. Було творчо продовжено напрям академіка В.М. Іванова в розробці питань клінічної фізіології органів травлення. Співробітниками школи була розроблена методика

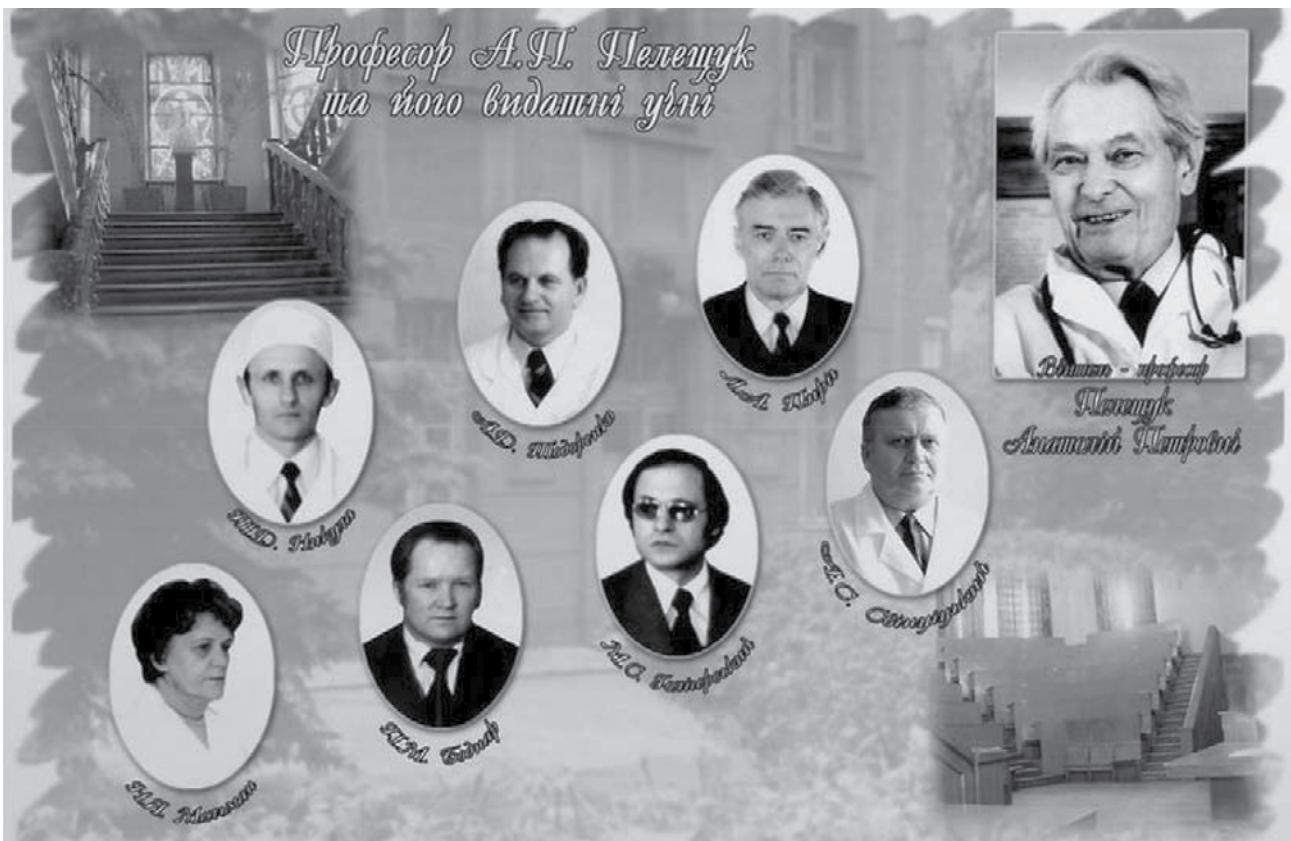
ідентифікації міхурової та печінкової жовчі, заснована на мікроскопічному дослідженні попередньо висушених її проб. Отримані результати при дослідженні нервових і гуморальних механізмів, а також психоемоційних чинників у розвитку хвороб органів травлення стали підґрунтям для сформованої ним концепції функціональних захворювань травної системи. У 70-х роках у школі професора А.П. Пелешука був розроблений метод лікування пацієнтів із захворюваннями верхніх відділів травного тракту електросном.

Особливо значущою була активізація продовження наукових досліджень у традиційному для школи Ф.Г. Яновського напрямку — нефрології. У цьому напрямку наукових досліджень Анатолій Петрович особливо тісно співпрацював із професором 1-го Московського медичного інституту академіком Є.М. Тареевим. У школі професора А.П. Пелешука були здійснені важливі дослідження етіології, патогенезу, клініки та лікування найбільш поширених захворювань нирок: гломерулонефриту, хронічної ниркової недостатності, а також порушень різних систем організму при захворюваннях нирок, розроблені патогенетична терапія та різні варіанти дієти при захворюваннях нирок. Запропоновані оригінальні варіанти низькобілкових дієт для лікування хронічної ниркової недостатності широко впроваджені в Україні. Багато уваги було приділено науковому обґрунтуванню лікування хворих на хронічний гломерулонефрит на Південному узбережжі Криму. Інтенсивно

вивчалися питання дисемінованого внутрішньосудинного зсідання крові при хворобах нирок, що дозволило уточнити показання до антикоагулянтної терапії та удосконалити методику її проведення. У 1965 році на базі кафедри був розгорнутий відділ терапевтичної нефрології Інституту урології та нефрології АМН України, який за сумісництвом очолив професор А.П. Пелешук.

На клінічній базі терапевтичної школи, очолюваної професором А.П. Пелешуком, протягом трьох років була розташована клініка внутрішніх хвороб Інституту геронтології та геріатрії, де і було розпочато вивчення особливостей перебігу захворювань органів травлення і нирок у хворих похилого та старечого віку. Ці роботи були одними із перших у нашій країні.

Однією із традицій Київської терапевтичної школи є широке застосування в лікувальному процесі немедикаментозних методів. Науково обґрунтований розвиток курортології в нашій країні був започаткований одним із засновників української терапевтичної школи академіком Ф.Г. Яновським. З його ініціативи в 1927 році була створена комісія при АН України з вивчення курортів і впровадження в практичну медицину санаторно-курортного лікування. Цей напрямок комплексної терапії патології внутрішніх органів також знайшов своє плідне продовження в науково-дослідній роботі терапевтичної школи професора А.П. Пелешука. З 1962 по 1972 рік терапевтична клініка керувала науковою роботою курортів України. Керівник клі-

ніки професор А.П. Пелешук багато років був головою наукової курортної комісії при Раді з управління курортами профспілок України, яка була методичним центром із координації наукової роботи на курортах України. Великий внесок було зроблено в розробку алгоритму санаторно-курортного лікування захворювань органів травлення та нирок, і особливо впровадження адекватних підходів його застосування в пацієнтів похилого та старечого віку. Упродовж багатьох років співробітники школи займалися організацією лікувального процесу на Миргородському курорті.

У науково-педагогічній школі заслуженого діяча науки УРСР, лауреата Державної премії УРСР, професора А.П. Пелешука виховано 6 докторів та 32 кандидати медичних наук, серед яких відомі та шановані вчені: академік Л.А. Пиріг, Т.Д. Никула, професори А.С. Свінцицький, П.М. Боднар, А.Д. Тодоренко та багато інших.

Ось такі спадкоємні витоки Прикарпатської школи внутрішньої медицини, що насамперед засновані на привнесених із берегів Дніпра засадах однієї із найяскравіших національних українських наукових клінічних шкіл із чітко означеним власним системним підходом до внутрішньої патології та гуманістичними традиціями, багато в чому й визначили її успішний поступ. Привнесені в педагогічно-науковий процес та лікувальну діяльність медичного вузу міста межиріч Бистриць вихованцями Київської школи внутрішньої медицини професорами А.Д. Адеським-Пінчуком, М.Л. Авіосором та Я.В. Борніним традиції мали благодатний ґрунт для свого продовження. У подальшому вже їх вихованці професори Петро Михайлович Вакалюк, Мирослав Миколайович Бережницький, Євген Михайлович Нейко, Денисюк Віталій Григорович, Роман Павлович Макось, очоливши кафедри внутрішньої медицини Івано-Франківського державного медичного інституту, безпосередньо продовжують цю місію у своїй Alma mater.

В атмосфері викликаного відродження української клінічної медичної науки піднесення завідувач терапевтичного відділення Івано-Франківської міської клінічної лікарні № 1 М.М. Бережницький продовжує клініко-анатомічні дослідження синдрому хронічного легеневого серця. У 1962-1963 роках Мирослав Миколайович активно друкує свої знакові наукові роботи (загалом 6 публікацій, із них 4 статті в центральних медичних журналах) щодо стану коронарного кровотоку при легеновому серці. У вдаломі виборі актуальності теми дисертаційної роботи виразно відчувається вишкіл та традиція школи, в якій сформувався професор Мойсей Лазарович Авіосор. Зрештою, те, що ураження легеневих артерій, зумовлене захворюваннями бронхолегеневого апарату чи торакодіафрагмальними порушеннями, призводить до перенавантаження правого шлуночка тиском,

встановлено іще дослідженнями французького лікаря Лаєнека (R.Th.H. Laennec) 1819 року. Та починаючи із 50-х років минулого сторіччя значно зростає кількість пацієнтів з ознаками гіперфункції та гіпертрофії правих відділів серця. Широке застосування антибіотиків, забезпечивши суттєве підвищення ефективності лікування гострих неспецифічних захворювань легень та значно знизивши смертність від таких, призводить і до значного зростання кількості пацієнтів із хронічними формами такої недуги. З'ясувалось, що перенавантаження правого шлуночка тиском, маючи загалом здатність реалізувати свій вплив на remodelування морфофункціонального стану правих відділів міокарда в досить широких межах, все ж в кінцевому результаті неминуче призводить до формування хронічної легенево-серцевої недостатності. За цього специфіка remodelування морфофункціонального стану міокарда та стану коронарного кровоплину при хронічних неспецифічних запальних захворюваннях легень почала набувати медико-соціальної значущості. Щодо цієї проблема клінічної медицини поставала все виразніше і виразніше. Очевидно, що для професора М.Л. Авіосора представлення виконаних під його науковим керівництвом оригінальних результатів клінічних досліджень свого вихованця Бережницького М.М. в юбілейному збірнику наукових праць, присвяченому 85-річчю народження Вчителя академіка М.Д. Стражеска [30], було не тільки приємним, але й архіважливим.

Методологічним зняряддям досліджень Мирослава Миколайовича було клініко-анатомічне порівняння. Він досконало володів цим класичним методологічним інструментом досліджень у клінічній медицині. В «Автобіографії» від 20 травня 1956 року Мирослав Миколайович зазначає, що іще на 6-му курсі навчання в медичному інституті «спеціалізувався на кафедрі патологічної анатомії», а його високий рівень володіння клініко-лабораторно-інструментальними методами однозначно засвідчено в характеристиці адміністрації Першої міської клінічної лікарні м. Івано-Франківська.

Потрібно зауважити вагомість того, що в цей період у місті межиріч Бистриць вже відбувалось успішне становлення наукової морфологічної школи вихованця Харківського медичного інституту, заслуженого діяча науки УРСР, члена президії Всесвітнього товариства анатомів, гістологів та ембріологів професора Юхима Петровича Мельмана [31, 32]. Після подвійної ротації кафедри анатомії людини з площі Урицького, 21 (нині — майдан Шептицького) до теперішнього фізіологічного корпусу по вул. Грушевського (колишня Карла Маркса) у 1949 році проблему з її дислокацією було остаточно вирішено [33]. Постійним місцем її дислокації був визначений перший поверх

ХАРАКТЕРИСТИКА

Врач **БЕРЕЖНИЦКИЙ** Мирослав Николаевич, 1929 года рождения, член КПСС, окончивший Станиславский медицинский институт в 1953 году. Место рождения г.Балаш Ивано-Франковской области. Работает в Ивано-Франковской области с 1953 года. Сначала как заведующий Беньковским сельским врачебным участком Рогатинского района, с 1957 по 1959 год окончил клиническую ординатуру и Вечерний университет Марксизма-Ленинизма в г.Ивано-Франковске, а с 1960 года - заведующий терапевтическим отделением I городской клинической больницы г.Ивано-Франковска. В 1964 году успешно защитил кандидатскую диссертацию.

Опытный врач терапевт, много работает над повышением своих специальных знаний, владеет основными лечебно-диагностическими методами /электро- и фонокардиографией, капилляроскопией, ректороманоскопией, основным обменом, работой с радиактивным счетчиком аппаратом В-2 и др./.. В 1965 году прошел аттестацию, получил звание врача терапевта высшей категории.

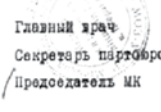
Принимает активное участие в научно-практических врачебных конференциях, часто выступает с докладами. Имеет 39 печатных работ в журналах "Врачебное дело", "Клиническая медицина" и др. Широко внедряет в работу отделения новые методы лечения и диагностики заболеваний /определение белков крови методом электрофорезу, определение микроэлементов крови, мочи, лечения радиактивным иодом больных зобной болезнью и др./..

В результате улучшения качества диагностики и лечения больных с года в год улучшаются качественные показатели работы терапевтического отделения, уменьшается среднее пребывание больного на койке с основными терапевтическими заболеваниями, уменьшается летальность.

Врач **БЕРЕЖНИЦКИЙ** М.Н. проявил себя весьма любознательным, трудолюбивым, инициативным и дисциплинированным сотрудником. По личной инициативе работал над диссертацией.

Среди больных, сотрудников больницы и кафедр пользуется заслуженным авторитетом.

Мирослав Николаевич принимает активное участие в общественной жизни больницы, способствует улучшению медицинского обслуживания населения. Кроме того он большое внимание уделяет развитию гражданской обороны и улучшению работы областной медицинской библиотеки, как член библиотечного Совета. Много внимания уделяет санпросветработе /в среднем в год 30-35 лекций/, воспитанию коллектива. В 1962 году награжден значком "Отличник здравоохранения". Имеет много благодарностей как от администрации больницы, так и Ивано-Франковского областного отдела.

 Главный врач, Савицкий Г.В.
 Секретарь партбюро, Чумак Д.А.
 Председатель МК, Никитченко Л.А.

морфологічного корпусу на площі Урицького, 21. У цьому ж році її очолив Ю.П. Мельман (до того доцент кафедри анатомії Одеського медичного інституту, якою завідував професор Ф.А. Волинський). Під керівництвом Юхима Петровича в Станіславському державному медичному інституті було створено наукові лабораторії та придбано модерне устаткування для морфологічних досліджень. У 1958 році на кафедрі анатомії було засновано аспірантуру, і її першими аспірантами стали М.Г. Шевчук та Ю.О. Максимук. У 1950-1960 роках на кафедрі анатомії людини успішно проводились науково-дослідні роботи у двох напрямках: вивчення міжнервових зв'язків внутрішніх органів та з проблеми колатерального кровообігу [34]. Та, власне, остання стала головною, і по ній за ініціативою кафедри було проведено 4 тематичні конференції (1962, 1964, 1967, 1971) та встановлено творчі контакти між ученими-ангіологами нашої країни і закордоном. І все це давало можливість невгамовному галицькому інтерністу-досліднику М.М. Бережницькому перебувати в неповторному середовищі однодумців по науковому пошуку.

І ось 13 лютого 1964 року завідувач терапевтичного відділення клінічної лікарні Івано-Франківського державного медичного інституту Мирослав Миколайович Бережницький успішно захищає на вченій раді Чернівецького державного медичного інституту кандидатську дисертацію «Гемодинамічні розлади та коронарний кровообіг у хворих із синдромом легеневого серця» [35]. Основний зміст дисертаційної роботи було викладено в 5 статтях, надрукованих у центральних медич-

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УССР
 ЧЕРНИВЦКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ
 ИНСТИТУТ

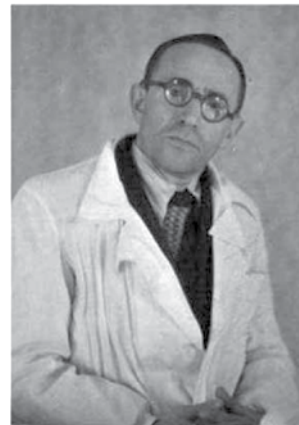
М. И. БЕРЕЖНИЦКИЙ

ГЕМОДИНАМИЧЕСКИЕ СДВИГИ И СОСТОЯНИЕ
 КОРОНАРНОГО КРОВООБРАЩЕНИЯ
 У БОЛЬНЫХ С СИНДРОМОМ ЛЕГОННОЕ
 СЕРДЦЕ

Автореферат
 диссертации на соискание ученой степени
 кандидата медицинских наук

Черновцы
 1964 г.

них журналах, та 3 тезах збірників наукових робіт престижних конференцій. Науковими керівниками його новаторської наукової роботи були професори Івано-Франківського державного медичного інституту Мойсей Лазарович Авіосор та Юхим Петрович Мельман.

Профессор
М.Л. Авиосор

Профессор
Ю.П. Мельман

На первой Ивано-Франковской городской больницы (главный врач — Г. В. Савицкий), кафедры факультетской терапии (зав. кафедрой — доктор медицинских наук, профессор М. Л. Авиосор) и кафедры нормальной анатомии (зав. кафедрой — доктор медицинских наук, профессор Е. П. Мельман) Ивано-Франковского медицинского института (ректор — доктор медицинских наук, профессор Г. А. Бабенко).

Научные руководители — проф. М. Л. Авиосор и проф. Е. П. Мельман.

Решением Ученого Совета Черновицкого государственного медицинского института официальными оппонентами назначены: доктор медицинских наук, профессор Н. Б. Щупак и доктор медицинских наук, профессор Е. П. Цветов.

Защита состоялась в Черновицком государственном медицинском институте 13 февраля 1964 г.

Автореферат разослан 10 января 1964 г.

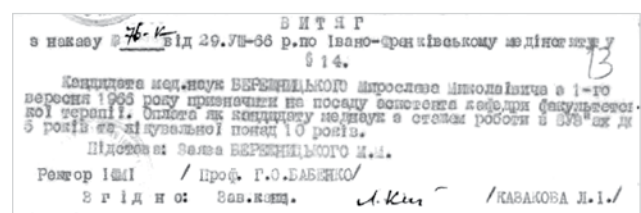

Лікарі-курсанти на клінічному розборі із завідувачем терапевтичного відділення кандидатом медичних наук Мирославом Миколайовичем Бережницьким

Після успішного захисту кандидатської дисертації Мирослав Миколайович ще 2,5 роки продовжує очолювати терапевтичне відділення, яке було клінічною базою кафедри факультетської терапії. У 1965 році він був атестований як лікар-терапевт вищої категорії [1]. У вищеподаній характеристиці адміністрації Першої міської клінічної лікарні м. Івано-Франківська відзначено високий авторитет завідувача терапевтичного відділення Бережницького М.М. серед колег лікарів та співробітників медичного інституту. Особливою популярністю він користувався серед практичних лікарів, що підвищували свій рівень на клінічній базі. У 1962 році Мирослав Миколайович був нагороджений відзнакою «Відмінник охорони здоров'я» [1].

Наведений вище список друкованих робіт невідомого галицького інтерніста засвідчує, що він у цей період натхненно далі продовжує і свою науково-дослідницьку діяльність. Безперечно, що 16 друкованих робіт у період за 1964-1965 роки (одразу ж після захисту кандидатської дисертації) — це щедрий ужинок. У всіх 9 розділах книги за матеріалами конференції «Проблеми патоло-

гії серцево-судинної системи» (Івано-Франківськ, 1964) Мирослав Миколайович є співавтором. За цього інтереси галицького фахівця-інтерніста, які тоді конкретно визначались реаліями буденних вимог терапевтичного відділення, і далі блискуче викладаються в наукових працях у традиційно широких межах внутрішньої медицини. Однак тепер у наукових працях Бережницького М.М. уже бачимо чітке домінування (10 із 16) тематики проблем синдрому хронічного легеневого серця, що свідчить про амбітну жагу автора до подальшого з'ясування проблем саме цієї інтегральної проблеми клініки внутрішніх захворювань. І, нарешті, з вересня 1966 року Мирослав Миколайович Бе-

Професор П.М. Вакалюк

Тим часом у віці 69 років завідувач кафедри факультетської терапії Мойсей Лазарович Авіосор у 1966 році виходить на пенсію [36] і незабаром помирає (10.11.1969) [37]. Кафедру почергово короткочасно очолюють професори Кравець Микола Петрович у 1966-1967 роках [38, 39], Луцик Дмитро Павлович — у 1968-1969 роках [9, 38] та Петро Михайлович Вакалюк — у 1970-1972 роках [10, 38]. Колектив кафедри зосереджується на дослідженнях біологічної ролі мікроелементів у хворих з атеросклерозом та виразковою хворобою. Та Мирослав Миколайович вже в статусі асистента кафедри факультетської терапії нахненно продовжує свої наукові дослідження, ретельно аналізує їх результати і 1970 року подає до захисту докторську дисертацію. У 1971 році відбувся її успішний захист на об'єднаному засіданні вченої ради Львівського державного медичного інституту. У літературі матеріали докторської дисертаційної роботи були широко висвітлені в 35 друкованих роботах (4 монографіях, 17 статтях та 14 тезах). Науковими консультантами захищеної докторської роботи були професори Івано-Франківського державного медичного інституту Петро Михайлович Вакалюк та Юхим Петрович Мельман. Із вересня 1973 року Мирослав Миколайович Бережницький продовжив свою педагогічно-наукову діяльність вже на посаді професора шпитальної терапії [1], яку на той час очолював професор П.М. Вакалюк [10, 41].

Работа выполнена на кафедрах факультетской терапии (зав. — профессор П. М. Вакалюк) и анатомии человека (зав. — профессор Е. П. Мельман) Ивано-Франковского медицинского института (ректор — заслуженный деятель науки УССР, профессор Г. А. Бабенко).

Научные консультанты:
доктор медицинских наук, профессор П. М. Вакалюк и доктор медицинских наук, профессор Е. П. Мельман.

Официальные оппоненты:
заслуженный деятель науки УССР, доктор медицинских наук, профессор Т. Т. Глухенький (Киев),
доктор медицинских наук, профессор Ю. В. Кулачковский (Львов),
доктор медицинских наук, профессор Д. Д. Зербино (Львов).
Ведущее научное учреждение, давшее отзыв о работе, — Донецкий государственный медицинский институт.

Автореферат разослан « 19 » . . . июня 1971 г.

Защита диссертации состоится « . . . » октября 1971 г. на заседании объединенного Ученого Совета Львовского государственного медицинского института (г. Львов, ул. Пекарская, № 52, аудитория кафедры нормальной анатомии).

С диссертацией можно ознакомиться в научной библиотеке института (г. Львов, ул. 17 Вересня, 6).

Ученый секретарь Совета Львовского медицинского института — доцент Е. Н. ПАНАСЮК.

Ответственный редактор — профессор Е. П. МЕЛЬМАН.

бережницький отримує змогу продовжувати свою наукову звитягу вже як співробітник кафедри факультетської терапії Івано-Франківського державного медичного інституту.

Список використаної літератури

1. Особова справа Бережницького Мирослава Миколайовича.
2. Ганіткевич Я. До 750-річчя Львова. Історія української медицини Львова до початку Другої світової війни / Я. Ганіткевич // Львів. мед. часопис. — 2007. — № 1/2. — С. 165-173.
3. Біографічний словник професорів та завідувачів кафедр Івано-Франківської державної медичної академії (1945-1995) [Текст] / За ред. Є.М. Нейка. — Івано-Франківськ, 1995. — 199 с.
4. Аденський Андрій Дмитрович. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42656
5. Авіосор Мойсей Лазарович. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42366
6. Бобрін Яків Вольфович. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=37221
7. Ковалевський Олександр Антонович [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=8930
8. Кафедра внутрішньої медицини стоматологічного факультету імені проф. М.М. Бережницького [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/struktturni-pidrozdili-2/kafedry/kafedra-vnutrishnoi-medysyny-stomatolohichnoho-fakultetu-imeni-prof-tmberezhnyskoho>
9. Луцик Дмитро Павлович [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=59411
10. Вакалюк Петро Михайлович [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=32910
11. Нейко Євген Михайлович [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.mif-ua.com/archive/article/2855>
12. Денисюк Віталій Григорович [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=21680
13. Макошь Роман Павлович [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=60826
14. Середюк Нестор Миколайович [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://journal.ukrcardio.org/wp-content/uploads/2011/05/15_5_2011.pdf
15. Вакалюк І.П., Глушко Л.В., Головач І.Ю. Академія — колыбель моєї життя = Академія — коліска мого життя / Є.М. Нейко. — Івано-Франківськ: Сіверсія, 2002. — 232 с.
16. Кафедра хірургії факультету післядипломної освіти ІФНМУ [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ifsurgprostgrad/Hot/kolektiv>
17. Данилюк А.Г., Макачук С.А. Бойки і бойківщина [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/r_towa/strony_ukr02/etnografia/et24.htm
18. МКЛ № 1. Історія лікарні [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://mkl1.if.ua/?page_id=612
19. Міська клінічна лікарня № 1 святкує 70-річний ювілей [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.mvk.if.ua/news/35393>
20. Бондарев Іван. Слідами старого Станіслава: Школа Пірамовича і Пляттер [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://report.if.ua/uncategorized/slidamy-starogo-stanyslava-shkola-piramovycha-i-plyatler/>
21. Радих Я.Ф., Сорока О.Я. Іван Савицький — перший ректор Станіславського Медичного Інституту (до проблеми державного регулювання медичної діяльності на Прикарпатті у першій половині ХХ століття). Цициуринь Ф. Вступлення в курс частинної терапії, семіотики та клініки внутрішніх болізнеї [Текст] / Ф. Цициуринь // Журнал Минис-терства Народного Просвѣщенія. — 1845, ч. ХІV, отдѣленіе ІІ. — С. 130-168.
22. Цициурин Ф.С. Вступ до курсу приватної терапії, семіотики та клініки внутрішніх захворювань (гармонізований варіант, адаптовано М. Дземаном та А. Гладуном) [Текст] / Ф.С. Цициуринь // Практикуючий лікар. — 2014. — № 2. — С. 13-25.
23. Василенко В.Х. Введение в клинику внутренних болезней [Текст] / В.Х. Василенко. — М.: Медицина, 1985. — 256 с.
24. Праник С.А. Київська центральна базейнова клінічна лікарня МОЗ України — клінічна база кафедри внутрішньої медицини № 3 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця: досвід роботи науково-освітньо-лікувального комплексу / С.А. Праник, А.С. Свінцицький, М.І. Дземан. — С. 31-36
25. Дземан М.І. Цициурин Федір Степанович: погляд крізь сторіччя (дискурс про спадкоємність традицій клінічної медицини до 200-річного ювілею Родоначальника Київської школи терапевтів) [Текст] / М.І. Дземан. — К.: Медкнига, 2015. — 228 с.
26. Дземан М.І. Матеріали щодо історії становлення традицій клінічного викладання внутрішньої медицини в Університеті святого Володимира (частина 2) [Текст] / М.І. Дземан // Практикуючий лікар. — 2016. — Том 5, № 3. — С. 99-115.
27. Свінцицький А.С. Феномен академічної школи Вадима Миколайовича Іванова [Текст] / А.С. Свінцицький, М.І. Дземан, Г.В. Шило. — К.: Т-во «Знання» України, 2009. — 179 с.
28. Патріарх київської школи внутрішньої медицини Анатолій Петрович Пелешук [Текст]: до 100-річчя від дня народж. / [І.М. Трахтенберг та ін.]. — К.: Медкнига, 2013. — 183 с.
29. Бережницький М.Н. Влияние гипоксии на пластичность венечных артерий сердца при кардиопульмональном синдроме [Текст] / М.Н. Бережницький. — Тезиси отчетной научной конференции: «Патология сердечно-сосудистой системы и гипоксия», посвящ. 85-летию акад. Н.Д. Стражеско. — К., 1962. — С. 21-22.
30. Хананов Л.І. Відомий анатом України — заслужений діяч науки і техніки України професор Ю.П. Мельман (до 100-річчя від дня народження) [Текст] / Л.І. Хананов, Т.В. Котурбаш, М.Г. Шевчук, І.Г. Дацун // Експериментальна і клінічна медицина. — 2013. — № 1. — С. 196-198. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eikt_2013_1_37
31. Рожко М.М. Визначний анатом України — заслужений діяч науки і техніки України, професор Ю.П. Мельман / М.М. Рожко, В.А. Левицький, Ю.І. Попович, Я.І. Клипич // Галицький лікарський вісник. — 2013. — Т. 20, № 1 (2). — С. 6-7. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/glv_2013_20_1%282%29_3
32. Творчий шлях кафедри анатомії людини Івано-Франківського Національного Медичного Університету [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/struktturni-pidrozdili-2/kafedry/kafedra-anatomii-liudyny>
33. Мельман Юхим Петрович // Учені вузів Української РСР. — К.: Київський університет, 1968. — С. 288.
34. Бережницький М.Н. Гемодинамические сдвиги и состояние коронарного кровообращения у больных с синдромом легочного сердца: автореф. дис. на соискание степени канд. мед. наук / М.Н. Бережницький; Черновицкий государственный медицинский институт. — Черновцы, 1964. — 16 с.
35. Особова справа Авіосора Мойсея Лазаровича.
36. Авіосор Мойсей Лазарович. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42366
37. Кафедра внутрішньої медицини № 1, клінічної імунології та алергології ім. Є.М. Нейка [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/struktturni-pidrozdili-2/kafedry/kafedra-vnutrishnoi-medysyny-1-klonichnoi-imunolohii-ta-alerholohii-im-yem-neika>
38. Кравець Микола Петрович [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=1809
39. Бережницький М.Н. Клинико-анатомические материалы к проблеме хронического легочного сердца: автореф. дис. на соискание степени д-ра мед. наук / М.Н. Бережницький; Львовский медицинский институт. — Львов, 1971. — 38 с.
40. Історичний розвиток кафедри внутрішньої медицини № 2 та медсестринства [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/struktturni-pidrozdili-2/kafedry/kafedra-vnutrishnoi-medysyny-2-ta-medsestrynstva>